

1-8*

Initiation rites of the western Tswana.

375(28) 4 xoboll, mephato [O] B. Mogorosi, Jg
 indexed Basotho Xo bolla Sheenspot Bantu school
 12 OCT 1930 K32/22 5 1/2 P. P.O. Box 26, Twerakmit, S.F.S

Basimane ha ba bolodiana, ba tsamaya le banna ba ya mophatong.
 Molao oa lehollo ke gore basimane ba tsaa dikaeledi tse theletseng
 ba le kwa mophatong. Basimane ba letlellua xo bo ka bolotsua
 ha ba le dinyasa tse tseone, le metswe e mabedi le seo ija fela.
 Basimane le tseone ba bolla ha heditse dinyasa tseone. Basimane ba
 rubisua ka mokaele o ntseng jana. Seo ruba mophato ohle fela
 ke nako e le nqwe fela jana ba bolotsa lefa e se ka dinyasa tse
 di tsekaneng. lefa e ka nqwe tseone e mabedi e rubisua ohle fela.
 Lehollo tshimologea ka kaeledi ya mphalane ha e thwara, le tseone
 le nna xanwe ka selemo Maina a a ba hlalozang gore ba bolotsa
 ke a a ntseng jake aine: lekaoma, Tloize le Tuke le Khavisi.
 Tseone le, tala kaele tseone, seo seo bolotsa seo ba seo seo
 dife me ke seo ha seo na seo se nang. Tseone nqwaneng seo
 Lehollo le laole ke monqwe le monqwe fela seo o ratang seo
 bolotsa nqwana oa seane, me e itise kaori seo ba o na le
 nqwana oa moimane me e rata seo molotsa seo tse kaeledi e e ribeng
 Me kaori e itise sethōaba se yone seo ba moimane kaele
 moetšana oa se semetšeng oa bolotsa. Tseone seo ba ba
 ratang seo bolotsa ba tseone, ba ba tseone ba ba bolotsa bohle
 seo se ba jolle ba le sehlopha. Tseone seo bathwe ngaha seo
 se e laole e bone seone e tseone tla dina jang me seo rubiseng
 tseone ba. Xo me ba ba tshwanetse seo ya mophatong, seo
 tshwanetse seone seo hlajwe pōo. Basimane ba tshwanetse seo

bolla

bolle bolle, emba seo nta seo na le ba ba sa rateng seo bolle.
 Fa morimani a seana seo bolle, o sepoledwa sa ka pholefola
 felame setwe ke se qai na e le mome: moradi gotwe ke lethisa
 batsadi ba bana ke bong ba bolobong sasimane le basetsana
 ka seo rata seo bone. ~~sa~~ na sa seo rapisiya saana, ^{sa} sa seo
 o amosaiang seke mo bolobong ena. Re Re re moruti sa
 bone ke ena a fumanang, sengwenyana seo nne o tseba matlala
 a dija tja di nteng di majoa kwa lebolong. Je seone ba bolodi
 sa ba lefey seo bolodwa sa bone. Xo na le sephiri se se
 dirwang kwa lebolong se se itiweng ke beng ba teng
 feela. Sephiri se se dirwa ba ba sa bolong. E the e
 re sa basimane ba thea bolle ba ithuta pina ya lebolle pala
 sepe sa ite ~~ya~~ e kina. Ga ba ise ba bolle, ba thusa-
 nehe seo nna ~~ya~~ kaotla le banna seo re ba seke ba hlola
 ba kopana ~~ya~~ langwe kaotla le bapadi seo phlala ba
 bolle. Lebolle le baletse nako ya, ke dikakaio go o ke
 ka wedi ya mphafane kaotla ya thaitwe, je seone sa ka wedi
 e thusa. Ba bolodi ba kaosanywa le batho ka seone ba ya
 molaong sa bone o o ke teng, ba bonwa ke bana le fa e
 le ba la iseng ba bolle. Basimane ba dirwa ditheo sa ba dikwa-
 nyana. Basetsana ba dirwa mesepe ya dipxomo. Batho ba ba
 batwa seone ba seke ba bonwa ke banna kaotla ke ba ba sa
 bolong. Xo sua ba nta ba ~~ba~~ sa ba hwe le batho ba
 seke. Xo na le fela sa lebolle sa se lokeseditoeng lona feela.

Le!

Le hlongwa thabeng, thabeng, me ntlo ya lone ke ~~mohlomafathae~~
 o o aakilweng, ka ditshaba le bojang. Fa re tadima sethsan-
 thong, sa lehollo re tla bona ntlo ya mohlomafathae.
 Basimane aca ba tlotswa ka bhepha kaetsa sešilo saaka kapetsa-
 re. Emba seo abara baa abara. Tsanong fa ba se ba ke mo-
 ba tsene thulong ya bone, ke aone ba tla dirang ditiro ba bone
 e leng, seo auba e, seo iosa dikatiba tsa bojang. Baputi ba
 bone baa abara. Mohlang seo iweng basimane baa thobela,
 ke fa ba bolle. Ma fa aotwe basimane re baa ho ba lahla
 aompizeno, ke fa va rubile. Ba rupisiwa ka letseti se ba ~~bo~~ ^{bolle}
 ka lone boawereng. Ha ba tsena boawereng, meriri ya bone ya
 beolwa. Monna eo o bolotwang ke Ratladi, me o betsa
 basimane thotata ba a dire saaka a va ruta. Fa aotwe mo-
 galle ya motung seo iwa nama ya saque, me e saque
 ka thiba. ~~Motho~~ ^{yo} o rupisang, ke monna yo moxolo ya
 o ithutlong seo rupisa. Le bone basimane ba ba bolotwang ba
 ntae ba loketse seo rupisa seo ba ba itse mekewa yohle e e
 dirwang teng. Se se xolo se ka bolotwang ke aone seo tlotswa
 tlatla se le mo monlepeling se le kua pele. Thupiso e
 tsamang jama: fa e le Bataung, seo rupisiwa, ba seo moeketse
 pele, ba seo tlalele, ba seo Rethulo, ba seo Rabinji tsanong seo
 the Bapwenale Bafokeng. * Xo bollela Ralothibela o motung
 oa Rethulu. Me are dip ke o di ite ka bollele.
 Kalabo ya bone ke seo hlape ka matsatsi ohle.

Motho

K 32/22

motho ya o bolobang xa se ya o hlomilweng, le xone xa se
 ngaka e le ngoe e e rapirang. Xa ho xa hore feela mung oa
 bana ya o ileng a thama le lallo, me a batle ngaka e e ratang.
 Jaanong xa dinamama tse di kxaeotsung dia bolokua. Dia ekelua
 e xonng e le bophelo ya motho kxaeotsa nama ya motho. Fa ba sethe ba
 tswile, ba neua maina, u e jang, a mofswagagaka se thauanetse.
 Jaakg jaana: Lekseema, Kxealipi, Lenepa, Fokisi, Kxomisi,
 le Lefosa palo palo. Me le ditheko palo le xone ba
 rutura melao le melololo ya bone feela. Ka ba ithoka
 ba re: Mna ke Fokisi rammpane pa dithebe.

thebe tra hao di kopane Fokisi.

Wena Motho thaleng; ho o nthemata thupa ya lesaba:
 Ke ho o Sapa Kxeongwana tra majaki di nhlolo,
 di tala tala bophatlwanane.

Thoko ya ~~se~~ ~~le~~ ~~ya~~ ~~re~~
 Lekseema ke mpphe o sia dipone tse di
 maoto a dithebe di thapi.
 Leroyko ha epa bolatello, ha e na e bile o
 se tala sekaoa.

Basadi bo mma tabana dingata,
 ba ya sedibong lae re selo.

Thoko ya ~~se~~ Lenepa ya re:
 Lenepa o etlile kxaeama mpong,
 Kxaeana ya oa ya bonua ke basadi ba le
 hole.

K 32/22

hobe. hobe malokoatsane bo madinakana.
sephoatsane le kaatlile kweifi.

Xo zua Balethubela a re: Ke le monna oa mosotho ke le Motaung
oa ooa Rakhuro oa Taung ooa Mokoale ke ipoka ke re:

Matsuanatiki a kaevede ya Laetsi,
a samaya a farafara didiba.

Rona le ranguang re a etisana,
di tu di tsuane ka mela oabeng.

Eitse ha ba tshaba hore na a tsi sailwe?

Ke ope mosadi? Ke yo mothoana Hloasi,
seng ke di kaevasa leso-moholo.

Ke mpudi oa lona ~~ke~~ ke laletsu.

A re: saanona fa ke bolela tengae la ha thabeng

ke re: Tsyu ~~ke~~ memarayedinyedi.

e thabana kaevede e selua kae?

E selua dilomong.

Lomong tsu mathibe.

enpya ya ka ya tshisi ya patisoa.

Ma basimane, ba rutua boithusaro le mela ya xore ba hlonephe.
byradi ba tsho le xore ba seke ba dira melato le bana ba batha.
oe xore mošimane a seke a nyala mošetšana a setse a mo sentse.
Thuto e ba e rutwang ke seo foma le seo lura dintwa le xore
ba dirane fang le basadi ba bone fa ba nyetse. Fa ba le thabeng
oa ba bonwe ke motho yo o iseng a bolale. Thobalo ya bone

ke 1

Ke seo banama ka mohlana sonne ea ba kake ba robala ka
 sebete. Xo na le mollo oa khini oo tukung mo sare ea
 kxotla me seo ea itšiuwe' mesi oa me. Empa basole bone ba
 ipse. Ere sonque ep monque a šwe ha sena 'seo rufisiwa. me
 banna ba ye 'seo ^{prophet} basadi ba ye o ška šuleng. Jaanong
 ye seo batwa ke banna bešasseng le basadi. Diso tra ba boludi
 di tšoa ke basadi ba ba bolotseng. Fa ba nše ba atimela.
 basimane ba didimane ha ba ne ba opele. Ke xore basadi
 ba se ke ba utuz se ba se opele. Ere fa ba se ke kxakala ba
 ime, me barati ba bone e nne bone ba yang seo traya difo
 tra bone. Jaanong seo basui ba bone ba ba fepe. Babolodi
 ba fa, diso tšhū feela, empa seo nwe bojalwa. Ba
 ja dikhane gore ba seke ba jesešwa, fa ba feditse dikane
 di tše di tšhūšeng, jaanong tra tšua ka seo ithoka.
 ešto ya bone e tšhūšwa ka mollo. Ba tše ba ihlatšwe fa ba
 feditse. Kamogelo ya bone e nna kšeglo. Pele seo fa ya gae, ba
 alapiwa, me fa ba ba fihla xae ba thiba tšelo se bšetsana, mme
 fa ba feditse ba ye kxotla ba bolele dithokō tra bone. Jaanong
 fa ba feditse seo ithoka, barwetšana ba šene ba tše seo ba epeš
 ka difasae mo dithamung le ka masekana mo matšoxong.
 Basimane le banana. ba ba bolotseng e setse, e le banna le
 basadi. Empa le fa seo se, šalo xae fa kake ba hua
 kšotla, ba dira šaka ba ka rata fa kele xae mahlo a ba-
 tradi ba bone. Ba tšhwanetše seo nna le matšeo a matše.
 Fa

7a mošimane a bolotse, ona le tokela ya seo nyala le fa
 le seo ikarabela ka a le kwa kxolla. Ka moo makxolla
 a ba bolodi a yang ka eng le bone ba itseee ke mephato ya
 bone e ka sepe. Mophato o mongwe le o mongwe ona le laina
 ya one. Jaaka ka xotwe ona mophato ke oa lo se kxema
 oa lo kxavini palo palo. Maina a o ba a rewa ke basci
 ba bone. Maina a ba a rewa xore ba tle ba itsege xore
 o se mophato ke oa bale le bale. Me maina ana a
 rewa kxapetxapetisa jaaka seo ka rata beng ba ba velela
 ba bolodi ba na maina. Me xobe a rewe ba ba sa
 xaki. Ralethibela a re: maina a mephato ya ba seo o
 ke e bolotse yohle. Bapetxana ba bolodiwa ka mo xewa oo
 xabaanona le oa basimane me ke ka bolola sentle
 ka seo ~~makxolla~~ mo faseding. Ja basimane ba ile ba
 bolola mo o. Me e re ba dinyaa fa di fehanang, ba
 vidiwa mophato o mongwe. Ja ileng ba bolola pele le fa
 ba le ba nyenyane mo seo ba ba bolotang moraxo, xotwe ba ba
 xole xone ba bolotse kele. Ja mophato o mogolo ba hlona
 pha ba o monyenyane, me ba o monyenyane le bone ba
 hlonepha ba o moxolo. Empa ba mophato o mongwe
 ba hlonephane.

Ntlo ya Bogwera kwa Thabeng

The hut at the circumcision school.